

อนุมัติให้เบิกค่าเช่าบ้าน เพราะเชื่อว่าเอกสารถูกต้อง

พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดให้ข้าราชการมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านเท่าที่ต้องจ่ายจริงตามที่สมควรแก่สภาพแห่งบ้าน ซึ่งต้องไม่เกินอัตราค่าเช่าบ้านท้ายพระราชกฤษฎีกาที่กำหนดไว้ เว้นแต่ในกรณีที่ทางราชการได้จัดที่พักอาศัยให้อยู่แล้ว ข้าราชการผู้นั้นย่อมไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านอีก ซึ่งการจัดให้ข้าราชการเข้าพักอาศัยในบ้านพักของทางราชการนั้น ต้องจัดให้กับข้าราชการผู้มีสิทธิเบิกเงินค่าเช่าบ้านได้เข้าพักอาศัยก่อน และหากไม่มีผู้มีสิทธิเบิกเงินค่าเช่าบ้านได้เข้าพักอาศัยต่อไป เพื่อประหยัดเงินงบประมาณการเบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้าน

ดังนั้น ในการพิจารณาอนุมัติให้เบิกเงินค่าเช่าบ้านหรือจัดให้ข้าราชการเข้าพักอาศัยในบ้านพักของทางราชการนั้น เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอนุมัติจึงต้องดำเนินการตรวจสอบทั้งข้อเท็จจริงและเอกสารหลักฐานต่างๆ ให้ถูกต้องครบถ้วนและใช้ดุลพินิจตามข้อเท็จจริงที่มีอยู่

คดีปกครองคดีนี้ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจของผู้มีอำนาจอนุมัติให้ผู้มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน โดยอาศัยข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่มีอยู่ เช่น ทะเบียนคุมการจัดการเข้าอาศัยในบ้านพัก คำรับรองของผู้ขอเบิกค่าเช่าบ้านและคำรับรองของผู้บังคับบัญชา แต่ต่อมาปรากฏข้อเท็จจริงว่าเป็นการขออนุมัติให้ข้าราชการเบิกค่าเช่าบ้าน ทั้งที่มีบ้านพักของทางราชการว่างอยู่แต่ได้ให้ผู้ที่ไม่มีสิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านเข้าพักอาศัย ผู้มีอำนาจอนุมัติจึงลงโทษทางวินัยไม่ร้ายแรง กรณีปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยขาดความเอาใจใส่ รมัตรีระวังรักษาผลประโยชน์ทางราชการตามมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ (ปัจจุบันคือ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑)

ข้อเท็จจริงมีว่า ขณะที่ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ย้ายมาปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ม. นาย ก. ซึ่งได้รับคำสั่งให้ย้ายมาปฏิบัติหน้าที่ที่โรงเรียน ม. ทำบันทึกประกอบคำชี้แจงเพื่อขอเบิกเงินค่าเช่าบ้าน และรับรองว่าโรงเรียนที่ตนเองย้ายมาปฏิบัติราชการนั้น ไม่มีบ้านพักประเภทครอบครัวจัดไว้ให้ โดยมีผู้อำนวยการโรงเรียนในขณะนั้นได้ลงนามรับรองคำชี้แจงของนาย ก. และรับรองผลการตรวจสอบสภาพบ้านเช่าของคณะกรรมการ รวมทั้งลงนามอนุมัติในแบบขอรับเงินค่าเช่าบ้าน (แบบ ๓๗ ก) ของนาย ก. และรับรองการตรวจสอบเอกสารต่างๆ ต่อมา เมื่อผู้อำนวยการโรงเรียนคนเก่าลาออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนแทน และนาย ก. ได้ยื่นแบบขอเบิกค่าเช่าบ้าน (แบบ ๓๗ ก) ผู้ฟ้องคดีจึงได้ลงชื่อรับรองว่าได้ตรวจสอบเอกสารถูกต้องตามระเบียบ และอนุมัติให้เบิกจ่ายค่าเช่าบ้าน

ต่อมา สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑ ได้ตรวจสอบพบว่า บ้านพักครูว่างและไม่มีผู้มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านพักอาศัย ผู้ฟ้องคดีจึงมีคำสั่งให้ผู้ไม่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านที่ได้อาศัยในบ้านดังกล่าวออกจากบ้านพัก เพื่อให้ นาย ก. เข้าพักอาศัยแทนและงดเบิกค่าเช่าบ้าน

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) เห็นว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดี เป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง กรณีไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความเอาใจใส่ รมัตรีระวังรักษาผลประโยชน์ทางราชการ จึงมีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงร้องขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งยกเลิกคำสั่งดังกล่าว

การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดวินัยหรือไม่

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การเบิกค่าเช่าบ้านของนาย ก. ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ช่วงที่ผู้อำนวยการคนก่อนปฏิบัติหน้าที่และได้รับรองสิทธิของนาย ก. ไว้ ผู้ฟ้องคดีจึงได้รับรองเอกสารขอเบิกค่าเช่าบ้านของนาย ก. ว่า ไม่มีบ้านพักครุว่างเนื่องจากตามทะเบียนคุมการจัดการเข้าอาศัยให้บ้านพักกระบุงให้ผู้ที่ไม่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน เข้าพักอาศัยในบ้านพักที่ว่างได้ และนาย ก. ได้มีบันทึกเพื่อขอรับเงินค่าเช่าบ้านโดยรับรองว่าโรงเรียนไม่มีบ้านพักประเภทครอบครัวที่ทางราชการจัดไว้ให้ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีรับฟังตามที่คณะกรรมการบ้านพักและเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการเสนอว่าบ้านพักไม่ว่าง ประกอบกับนาย ก. ได้มีบันทึกชี้แจงเพื่อขอเบิกเงินค่าเช่าบ้านโดยรับรองว่าโรงเรียนไม่มีบ้านพักประเภทครอบครัวที่ตนเองต้องการจะเข้าพัก ผู้ฟ้องคดีจึงใช้ดุลพินิจลงนามท้ายแบบ ๗๓ ก. รับรองว่าได้ตรวจสอบเอกสารถูกต้องตามระเบียบและเห็นควรอนุมัติให้เบิกจ่ายเงินได้ และภายหลังที่ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งว่าบ้านว่าง เนื่องจากมีผู้ไม่มีสิทธิเบิกค่าเช่าได้พักอาศัยอยู่ ก็ได้มีคำสั่งให้ผู้นั้นออกจากบ้านพักดังกล่าวและให้นาย ก. เข้าพักอาศัยแทนและงดเบิกค่าเช่าบ้าน

พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการพิจารณาโดยมีขั้นตอนและวิธีที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนใช้ดุลพินิจ และได้ใช้ดุลพินิจตามข้อเท็จจริงที่มีอยู่ ซึ่งเป็นกรณียังรับฟังไม่ได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยขาดความอดตะ ไม่เอาใจใส่ ไม่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการหรือประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ได้กระทำความผิดวินัยตามมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

การมีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๓๐/๒๕๕๖)

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดคดีนี้ได้วางบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการที่ดีสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐว่า การพิจารณาอนุมัติเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเบิกเงินหรืออนุมัติเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของข้าราชการนั้น จะต้องมีการตรวจสอบข้อเท็จจริงและเอกสารหลักฐานอย่างละเอียดและรอบคอบ ทั้งข้อเท็จจริงที่ข้าราชการผู้ใช้สิทธิได้กล่าวอ้างและเอกสารที่ทางราชการได้เป็นผู้จัดทำขึ้นหรือเป็นผู้ครอบครอง เนื่องจากผลของการพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัตินั้นย่อมส่งผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของตัวข้าราชการและขณะเดียวกันก็เป็นการรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของทางราชการอีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ยังเป็นอุทาหรณ์ที่ดีแก่ข้าราชการว่า ข้าราชการพึงต้องระมัดระวังไม่ฝ่าฝืนข้อห้ามและต้องกระทำการตามข้อปฏิบัติที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการในเรื่องวินัยได้กำหนดไว้ เพราะแม้ว่าการกระทำบางอย่างจะเป็นเพียงการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงซึ่งเป็นโทษไม่รุนแรงก็ตาม แต่ก็ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงและเกียรติของข้าราชการ